

Školní program proti šikaně a kyberšikaně

Školní rok 2025/2026

Základní údaje

17. základní škola a mateřská škola Plzeň, Malická 1, příspěvková organizace

IČ organizace: 68784562

Adresa: Malická 1, Plzeň 301 00

Ředitelka školy: Mgr. Zuzana Houdková

Email: skola@zs17.plzen-edu.cz

Telefon: 378 028 511, 606 725 177

www stránky: zs17.plzen.eu

Datová schránka: 7wtmv3p

Úvod

Školní program proti šikaně a kyberšikaně vychází z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT- 21149/2016.

Cílem je vytvořit bezpečné, respektující a podnětné prostředí pro každého žáka. Škola odmítá jakékoli formy násilí a nepřátelského chování mezi žáky. Systematicky usiluje o prevenci rizikového chování a v případě jeho výskytu zajišťuje rychlé, citlivé a odborné řešení.

Kontakty

Ředitelka školy	Mgr. Zuzana Houdková
Telefon:	378028511
Email:	houdkovazu@zs17.plzen-edu.cz

Statutární zástupkyně ředitelky školy	Mgr. Lenka Korpová
Telefon:	378 028 511
Email:	korpoval@zs17.plzen-edu.cz

Zástupce ředitelky školy pro oblast ICT a organizaci výuky	Mgr. Viktor Fiedler
Telefon:	378 028 511
Email:	fiedlervi@zs17.plzen-edu.cz

Výchovná poradkyně	Mgr. Lenka Jelínková
Telefon:	378 028 511, 725 060 818
Email:	jelinkovale@zs17.plzen-edu.cz
Konzultační hodiny:	Čtvrtek 14.00 – 15.00

Metodička prevence pro 1. stupeň	Mgr. Kateřina Bláhová
Telefon:	378 028 511, 721 228 677
Email:	blahovaka@zs17.plzen-edu.cz
Konzultační hodiny:	Pondělí 13.00 – 14.00

Metodička prevence pro 2. stupeň	Mgr. Michaela Kulatá
Telefon:	378 028 511
Email:	kulatami@zs17.plzen-edu.cz
Konzultační hodiny:	Čtvrtek 14.00 – 14.25 Pátek 7.40 – 8.00

Vymezení pojmů

Charakteristika šikany

Šikana je chápána jako opakované a úmyslné agresivní chování jednotlivce nebo skupiny vůči jedinci, který se nemůže účinně bránit. Pro šikanu je typická nerovnováha sil mezi agresorem a obětí. Může mít podobu fyzickou, psychickou, verbální, sociální nebo kombinovanou.

Charakteristika kyberšikany

Kyberšikana představuje specifickou formu šikany realizovanou prostřednictvím informačních a komunikačních technologií, zejména sociálních sítí, mobilních telefonů, e-mailu nebo online her.

Kyberšikana může mít různé podoby, například vytváření falešných profilů na jméno žáka s urážlivým obsahem, sdílení ponižujících videí na platformách typu YouTube, Facebook nebo jiných portálech, zveřejňování zraňujících komentářů na internetu či rozesílání vulgárních nebo výhružných koláží s podobiznou oběti nebo jejích blízkých. Patří sem také výhružné SMS zprávy nebo e-maily.

Na rozdíl od šikany probíhající tváří v tvář má kyberšikana mnohem širší dosah, což zhoršuje dopad na oběť. Zatímco ve třídě je přítomno jen omezené množství svědků, v online prostředí může stejné projevy sledovat nebo se jich účastnit i několik desítek tisíc lidí.

Seznam použitých zkratek

VP – výchovná poradkyně

MP – metodik prevence

ŘŠ – ředitelka školy

ZŘŠ – zástupkyně ředitelky školy

TU – třídní učitel

PČR – Policie České republiky

PPP - pedagogicko-psychologická poradna

SVP - středisko výchovné péče

SPC - speciálně pedagogické centrum

Odpovědnost školy

V souladu s § 29 zákona č. 561/2004 Sb. (Školský zákon) je škola povinná zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení rizikového chování.

Každý pedagogický pracovník z tohoto důvodu musí šikanování předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- vždy vůči zákonnému zástupci žáka – agresora i oběti,
- jedná-li se o přešůpek nebo trestný čin – oznámit PČR,
- je-li dítě ohroženo (někdo ho ohrožuje, ohrožuje se samo) – OSPOD,
- všechny případy oznámené PČR + jiné závažné případy – OSPOD.

Podle trestního zákona může šikanování naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění: vydírání (§ 235), omezování osobní svobody (§ 213), útisku (§ 237), ublížení na zdraví (§ 221-224), loupeže (§ 234), násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci (zvláště § 197a), poškozování cizí věci (§ 257), znásilnění (§ 241), kuplířství (§ 204) apod.

Kompetence a odpovědnosti

Ředitelka školy Mgr. Zuzana Houdková odpovídá za vytvoření a realizaci programu, zajišťuje podmínky pro jeho naplňování a podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence.

Školní metodik prevence koordinuje preventivní aktivity, vede evidenci případů šikany, spolupracuje s odbornými institucemi a poskytuje metodickou podporu pedagogům.

Třídní učitel sleduje klima ve třídě, pravidelně pracuje se třídním kolektivem a řeší první náznaky problémového chování.

Všichni pedagogičtí pracovníci jsou povinni aktivně předcházet šikaně, všimát si vztahů mezi žáky a bezodkladně hlásit jakékoli podezření na šikanu.

Prevence

Primární prevence

Primární prevence je zaměřena na všechny žáky školy. Probíhá zejména prostřednictvím třídnických hodin, ve kterých se rozvíjejí vztahy ve třídě, komunikace a schopnost řešit konflikty.

Metodik prevence 1krát ročně provede mapování vztahů ve třídě (dotazník, sociometrické šetření, hra). Z výsledků vyvodí závěry a bude s nimi pracovat ve spolupráci TU, VP.

Třídní učitelé upozorní žáky na školní schránku důvěry (online forma, schránka důvěry umístěná v přízemí školy) a na možnost obrátit se na kteréhokoliv učitele s žádostí o pomoc.

V případě potřeby se TU obrátí o pomoc na VP nebo MP.

Prevence kyberšikany je také součástí výuky informatiky. Od 4. ročníku jsou zařazovány projekty a výukové bloky zaměřené na bezpečné používání internetu a digitálních technologií. Škola dále organizuje k dané problematice besedy, projektové dny a preventivní programy.

Důležitou součástí prevence šikanování je jasné nastavení pravidel chování, se kterými jsou žáci pravidelně seznamováni. V rámci školního řádu je také jasné vymezeno používání informačních a komunikačních technologií v prostorách školy.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Ředitelka školy Mgr. Zuzana Houdková zajistí průběžně účast pedagogických pracovníků na vzdělávacích akcích zaměřených na problematiku šikany, klimatu ve školní třídě, pedagogiku a psychologii, osobnostní a sociální výchovu.

Dohled nad žáky

Pedagogičtí pracovníci vykonávají dohled nad žáky před vyučováním (od 7.40 hod.) a i o přestávkách dle rozpisu.

Konkrétní opatření proti šikaně ve škole:

1. Realizujeme specifickou primární prevenci v souladu s Preventivním programem školy.
2. Odmítáme jakékoliv projevy násilí mezi žáky či zneužití moci.
3. Školní řád nastavuje konkrétní pravidla chování.
4. Klasifikační řád stanovuje sankce za porušení pravidel chování.
5. Žáci s třídním učitelem vytvářejí třídní pravidla, vztahující se k vzájemné úctě, spolupráci, rozvoji pozitivního klimatu ve třídách.
7. Funguje vzájemná informovanost mezi pedagogy.
8. Zaměstnanci školy monitorují varovné signály vzniku šikany.
9. Pedagogové, žáci i zákonní zástupci jsou informováni o problematice šikany.
10. Probíhá další vzdělávání pedagogů v oblasti prevence.
11. Třídní učitelé pořádají třídní akce na podporu vztahů mezi žáky.
12. Pracujeme s tolerancí a respektem k odlišnostem žáků.
13. Podporujeme důslednost.

14. Pracujeme se sebehodnocením žáků.
15. Organizujeme cílené preventivní programy.
16. Spolupracuje se specializovanými institucemi (PPP, SVP, OSPOD aj.)
17. Škola má ve školním řádu zakomponován kategorický zákaz chování mající charakter šikanování a zpracovaná pravidla používání informačních a komunikačních technologií.
18. Pedagogičtí pracovníci školy zajišťují před vyučováním (od 7.40 hod.) a o přestávkách nad žáky dohled.
19. Poskytujeme školní poradenské služby rodičům a žákům.

Postup při řešení šikany

Podezření na šikanu může vzniknout na základě oznámení žáka, zákonného zástupce nebo zaměstnance školy, dále na základě vlastního pozorování pedagoga či prostřednictvím anonymního podnětu.

Po obdržení oznámení nebo vzniku podezření na šikanu je nezbytné neprodleně informovat školní poradenské pracoviště (dále jen „ŠPP“) - MP Mgr. Michaelu Kulatou (2. stupeň), Mgr. Kateřinu Bláhovou (1. stupeň), VP Mgr. Lenku Jelínkovou, případně ZŘŠ Mgr. Lenku Korpovou.

Následně je zahájeno šetření situace, které probíhá formou individuálních rozhovorů s obětí, svědky a následně i s podezřelým agresorem. Za realizaci šetření odpovídá školní preventivní tým (výše uvedení, ŘŠ Mgr. Zuzana Houdková, příslušný TU).

O všech provedených rozhovorech jsou pořizovány písemné záznamy. Na základě zjištěných skutečností je následně vyhodnocena závažnost případu.

V případě kyberšikany zajišťuje shromáždění důkazního materiálu člen preventivního týmu.

Ostatní pedagogičtí pracovníci poskytují součinnost dle pokynů školního preventivního týmu.

Informování zákonných zástupců zajišťuje třídní učitel, výchovná poradkyně, metodičky prevence, zástupkyně ředitelky školy nebo ředitelka školy, a to v závislosti na závažnosti případu.

Ukončení případu provádí školní preventivní tým.

Školní preventivní tým a pedagogická rada, projednají a uloží výchovná opatření odpovídající závažnosti situace.

Zákonní zástupci oběti i agresora jsou s výsledky šetření seznámeni prostřednictvím školního preventivního týmu.

Třídní učitel informuje třídu o situaci v přiměřeném rozsahu s ohledem na ochranu oběti.

V závislosti na závažnosti případu plní ředitelka školy ohlašovací povinnost vůči příslušným orgánům, zejména orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) a Policii České republiky.

Nápravná opatření se odvíjejí od závažnosti šikany. Mohou zahrnovat výchovná opatření, individuální práci s agresorem, podporu oběti a systematickou práci s třídním kolektivem.

Výchovná opatření

Potrestání agresorů dle závažnosti:

- napomenutí třídního učitele
- důtka třídního učitele
- důtka ředitelky školy
- 2. stupeň z chování
- 3. stupeň z chování

Spolupráce školy

Spolupráce s rodiči

Rodiče informují školu o podezření ze šikanování. Škola spolupracuje s rodiči při nápravě šikanování (vedení školy, MP, VP, TU)

Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení a řešení šikanování spolupracovat:

- v resortu školství – s PPP, SVP, SPC
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, psychology, psychiatry aj.
- v resortu sociální péče – s OSPOD
- případně s dalšími nestátními neziskovými/příspěvkovými organizacemi

Přehled institucí poskytujících metodickou pomoc a poradenství v oblasti šikany

PPP Plzeň Částkova 78, 377 468 124, 377 468 111, poradnamesto@pepor-plzen.cz

DDÚ a SVP Plzeň, Karlovarská 67, 377 523 720, svplzen@dduplzen.cz

Sdružení Linka bezpečí (116 111): www.linkabezpeci.cz

Společenství proti šikaně: www.sikana.org

Internetová poradna: www.internetporadna.cz

Minimalizace šikany - www.minimalizacesikany.cz (poradna, publikace, letáky ke stažení apod.)

Veřejný ochránce práv - www.ochrance.cz

E- bezpečí - www.e-bezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu - www.ncbi.cz

Online poradna projektu E-Bezpečí - www.napisnam.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu - www.horka-linka.cz

Závěr

Úspěšnost školního programu proti šikanování a kyberšikaně závisí na aktivním zapojení všech účastníků vzdělávacího procesu a důsledném dodržování stanovených pravidel.

Cílem je dlouhodobě budovat prostředí, ve kterém se každý žák cítí bezpečně, respektovaně a přijímaně, a kde je šikana jednoznačně nepřijatelným jevem. Pouze společným úsilím lze dosáhnout toho, aby škola byla místem důvěry, spolupráce a vzájemného respektu.

Příloha č. 1 – Postup při řešení šikany

1. Okamžitá reakce

Po zjištění podezření je nutné bezodkladně přijmout prvotní opatření, jejichž cílem je zejména zajistit bezpečí oběti a zabránit dalšímu ubližování. Situace musí být řešena citlivě, bez veřejného obviňování a s důrazem na zachování diskrétnosti. Současně je o situaci informováno vedení školy.

- zastavení nevhodného chování
- zajištění bezpečí oběti
- oddělení aktérů

2. Informování odpovědných osob

- třídní učitel(ka)
- školní metodik prevence, výchovná poradkyně
- vedení školy – ŘS, ZŘŠ

3. Zajištění informací

- zajištění důkazů
- rozhovor s obětí (citlivě, bez nátlaku)
- rozhovory se svědky (individuálně)

3. Řešení situace

- individuální rozhovor s agresorem
- stanovení opatření
- práce se třídním kolektivem

5. Spolupráce s rodiči

- informování zákonných zástupců
- společné nastavení dalšího postupu

6. Zapojení externích institucí (dle závažnosti)

- Orgán sociálně-právní ochrany dětí
- Policie ČR

7. Následná práce

- sledování situace ve třídě
- podpora oběti
- prevence opakování

Příloha č. 2 - informace pro rodiče

Informace pro rodiče a žáky k řešení projevů šikany a kyberšikany.

- 1) Zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči zaměstnancům školy nebo vůči ostatním žákům nebo studentům se považují za zvláště závažné zaviněné porušení povinností stanovených školským zákonem. (§ 31 odst. 3 zákona 561/2004, školský zákon)
- 2) Dopustí-li se žák jednání podle odstavce 3 školského zákona (viz. výše), oznámí ředitelka školy tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí (§31, odst. 5, zákona č. 561/ 2004, školský zákon)
- 3) Projevy šikanování mezi žáky, tj. fyzické násilí, omezování osobní svobody, ponižování, zneužívání informačních technologií k znevažování důstojnosti apod., kterých by se dopouštěl kdokoli vůči komukoli, jsou v prostorách školy a při všech školních akcích a aktivitách přísně zakázány a jsou považovány za vážný přestupek proti školnímu řádu.
- 4) Nepřípustná je jakákoliv forma kyberšikany - opakované posílání urážlivých nebo výhružných zpráv; šíření lží, drbů nebo upravených fotografií za účelem poškození pověsti; sdílení soukromých informací, fotek nebo zpráv bez souhlasu; dlouhodobé pronásledování, sledování a zastrašování online; šíření intimních materiálů nebo vyhrožování jejich zveřejněním; vydávání se za oběť a jejím jménem psát nevhodné zprávy aj.
- 5) O konkrétním výchovném opatření rozhoduje ředitelka školy po projednání na pedagogické radě. Mezi výchovná opatření patří napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitelky školy, snížení známky z chování na 2 či 3. stupeň.